

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 287/2010-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. augusta 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. P., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania vedeného pod sp. zn. 3 Nt 17/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júla 2010 doručená sťažnosť M. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania vedeného pod sp. zn. 3 Nt 17/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Sťažovateľ podal 7. septembra 2009 okresnému súdu návrh na povolenie obnovy právoplatne skončeného trestného konania, ktoré bolo na tomto súde vedené pod sp. zn. 4 T 114/02. Súčasťou návrhu bola aj žiadosť o ustanovenie advokáta pre uvedené konanie odôvodnená nepriaznivou sociálnou situáciou sťažovateľa.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Okresný súd v žiadosti o ustanovenie advokáta nepostupoval efektívne a to v čase od 07. 09. 2009 až po súčasnosť vôbec nekonal.

Okresný súd v Bratislave 3 v konaní 3 Nt 17/2009 mi na žiadosť v zmysle ust. § 40 ods. 2/Tr. por. nepridelil zástupcu z radov advokátov aj keď stanovil dvakrát pojednávanie / 09. 03. 2010 a 27. 05. 2010/, preto dňa 05. 03. 2010 som podal predsedovi Okresného súdu v Bratislave 3 sťažnosť na prietahy v súdnom konaní pre neustanovenie advokáta. O tejto sťažnosti dodnes nebolo rozhodnuté.

Podľa ust. § 63 ods. 1 /zák. 757/2004 ak je sťažovateľ toho názoru, že sťažnosť, ktorú podal na príslušnom orgáne súdu, nebola ním riadne vybavená, môže požiadať do 30 dní od doručenia odpovede, s ktorou nie je spokojný, predsedu krajského súdu o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom okresného súdu.

Upovedomenie o spôsobe vybavenia sťažnosti zo dňa 05. 03. 2010 mi doposiaľ Okresný súd nedoručil /nevybavil/, pričom 30 dňová lehota na vybavenie sťažnosti uplynula dňom 04. 04. 2010 a bez vyjadrenia na podanú sťažnosť nemožno postupovať opravným prostriedku podľa § 63 ods. 1 /zák. 757/2004.

Okresný súd v Bratislave III teda spôsobil prietahy aj pri vybavovaní sťažnosti smerujúcej na odstránenie prietahov v ustanovení advokáta.

V podstate sa o mojej žiadosti o ustanovenie advokáta zo dňa 07. 09. 2009 na Okresnom súde v Bratislave III od jeho podania sa nekoná vôbec.“

Pretože okresný súd vo veci návrhu sťažovateľa najmä vo vzťahu k ustanoveniu advokáta v konaní o obnove konania dosiaľ nekonal, navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo (sloboda) M. P., bytom Bratislava upravené v čl. 47 ods. 2 a 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v znení protokolu č. 11, zákona č. 209/1992 Zb. postupom Okresného súdu v Bratislave III v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 17/09 porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Bratislave III v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 17/09 prikazuje konať v ustanovení advokáta tak, aby vec v obnove konania bola čo najrýchlejšie prejednaná za jeho pomoci.“

Sťažovateľ taktiež žiada, aby mu ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie v sume 3 200 €.

Sťažovateľ napokon žiada, aby mu bol ústavným súdom v konaní o jeho sťažnosti ustanovený právny zástupca vzhľadom na jeho nepriaznivú sociálnu situáciu, v ktorej sa toho času nachádza.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. Preto ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, III. ÚS 138/02).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že nečinnosťou okresného súdu v súvislosti s rozhodovaním o jeho návrhu na povolenie obnovy konania zo 7. septembra 2009 a osobitne pri posúdení k návrhu pripojenej žiadosti o ustanovenie advokáta pre toto konanie dochádza k porušovaniu jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy má každý právo, aby sa jeho vec... prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote,

preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 55/98, IV. ÚS 224/2010).

Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (obdobne napr. III. ÚS 111/04, III. ÚS 347/04, III. ÚS 11/05, III. ÚS 81/05).

Účel označených práv v trestnom konaní pred súdom možno definovať aj ako potrebu, aby stav právnej neistoty osoby obžalovanej z trestného činu, o vine ktorej má rozhodnúť súd, bol odstránený právoplatným súdnym rozhodnutím v primeranej lehote.

Pri obnove konania podľa Trestného poriadku môže byť toto právo porušené v zásade len v štádiu po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o povolení obnovy konania.

V konaní o návrhu na obnovu konania – v štádiu do rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo rozhodnutia o zamietnutí návrhu na obnovu konania – nie je aplikovateľný čl. 48 ods. 2 ústavy v časti týkajúcej sa práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, a rovnako ani čl. 6 ods. 1 prvá veta dohovoru v časti týkajúcej sa prejednania záležitosti v primeranej lehote, pretože nejde o rozhodovanie v merite veci (t. j. o vine sťažovateľa, resp. o oprávnenosti trestného obvinenia proti nemu) a o odstránenie stavu jeho právnej neistoty právoplatným súdnym rozhodnutím vo veci samej (obdobne napr. I. ÚS 63/05).

Takéto rozhodnutie (ktorého sa týka označené základné právo sťažovateľa) bolo totiž už vydané v pôvodnom konaní, ktoré sa, ako to vyplýva zo sťažnosti a z jej príloh, skončilo právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, čo v zmysle § 393 ods. 1 Trestného poriadku predstavuje dôvod, pre ktorý nemožno v trestnom stíhaní tej istej osoby pre ten istý skutok pokračovať, pokiaľ nebola povolená obnova konania. Právna neistota sťažovateľa bola teda

odstránená právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, ktorý bol vyhlásený na hlavnom pojednávaní v jeho trestnej veci uskutočnenom 30. marca 2004.

Dôvod, pre ktorý nemožno v trestnom stíhaní pokračovať, odpadne len za predpokladu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o povolení obnovy konania, keď by okresný súd bez ďalšieho návrhu vec znovu prerokoval. V tomto štádiu by už preto išlo o rozhodovanie o hmotnom práve a odstránenie stavu právnej neistoty v primeranej lehote právoplatným rozhodnutím, a prichádzala by teda do úvahy aj aplikovateľnosť čl. 48 ods. 2 ústavy v časti týkajúcej sa základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru v časti týkajúcej sa prejednávania záležitosti v primeranej lehote (m. m. III. ÚS 191/02, I. ÚS 24/03, IV. ÚS 185/04, III. ÚS 18/05, I. ÚS 63/05).

Súčasťou návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy právoplatne skončeného konania okresným súdom vedeného pod sp. zn. 4 T 114/02 bola aj žiadosť o ustanovenie advokáta pre toto konanie. Sťažovateľ považuje nečinnosť v namietanom konaní, pokiaľ ide o posúdenie jeho žiadosti o ustanovenie advokáta v konaní o povolenie obnovy konania okrem porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj za porušenie svojho základného práva podľa čl. 47 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd uvádza, že čl. 47 ods. 2 ústavy zakotvuje právo na to, aby sa každý mohol nechať v konaní zastupovať kvalifikovaným právnym zástupcom, ktorý účastníkovi poskytne právnu pomoc v prípadoch, ktoré si takúto pomoc vyžadujú. Toto základné právo však neimplikuje výslovne požiadavku, aby právna pomoc bola zabezpečená rozhodnutím súdu a zároveň bezplatne (IV. ÚS 32/2010).

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavného súdu preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd postup okresného súdu v predmetnom konaní po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol kvalifikovať ako porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom na tom základe, že okresný súd „*v konaní porušil 30 dňovú lehotu na vypracovanie upovedomenia o spôsobe vybavenia jeho sťažnosti*“, ústavný súd odkazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. I. ÚS 39/99, II. ÚS 39/00), podľa ktorej konanie a rozhodovanie orgánov štátnej správy súdov o sťažnostiach nemožno považovať za konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (hoci so súdnym konaním súvisí), pretože k nemu nedochádza v súdnom konaní pred nezávislými a nestrannými súdmi. Nesplnenie zákonom uložených povinností pri vybavovaní týchto sťažností [napr. podľa § 65 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“)] preto ústavný súd neposudzuje ako konanie, ktorým by bolo možné porušiť základné právo účastníka súdneho konania podľa ústavy, resp. dohovoru, vzhľadom na to, že orgán štátnej správy súdov sa pri vybavovaní sťažnosti rozhodovacej činnosti súdu v konkrétnej veci nezúčastňuje.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že pri vybavovaní sťažnosti a prešetrení vybavenia sťažnosti podľa zákona o súdoch ide o postup administratívneho charakteru, ktorý sa riadi len osobitnými právnymi predpismi, pretože je vyňatý aj spod pôsobnosti právnych predpisov o správnom konaní. Táto špecifická oblasť preto nespadá pod garancie čl. 6 ods. 1 dohovoru ani čl. 48 ods. 2 ústavy.

Zároveň to znamená, že postup pri vybavovaní sťažností, resp. pri prešetrení ich vybavenia podľa zákona o súdoch v nijakom prípade nemožno považovať *ratione materiae* za súčasť práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Uvedené skutočnosti súčasne vylučujú možnosť existencie príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom okresného súdu a namietaným porušením označených práv (m. m. IV. ÚS 260/07).

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, neprichádzalo už do úvahy, aby ústavný súd rozhodoval o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ani o ďalších nárokoch uplatnených v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. augusta 2010